30. Tiistaina 31 päivänä maaliskuuta 1992

kello 14

Päiväjärjestys

S.

Ilmoituksia

Toinen käsittely:

1) Ehdotus laiksi tulliverolain muuttamisesta 1052

Hallituksen esitys n:o 209/1991 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 5
Suuren valiokunnan mietintö n:o 1

Ainoa käsittely:

2) Ehdotus Kansainvälisen työkonferenssin hyväksymän merenkulkijoiden viihtyvyyttä ja hyvinvointia merellä ja satamissa koskevan yleissopimuksen nro 163 hyväksymisestä 1058

Hallituksen esitys n:o 224/1991 vp
Työasiainvaliokunnan mietintö n:o 1

Esitellään:

3) Hallituksen esitys n:o 22 tuotevastuuseen sovellettavasta laista tehdyn yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ..... „

4) Hallituksen esitys n:o 23 laiksi valtionosuutta saavista liikunnan koulutuskeskuksista ..... „

5) Hallituksen esitys n:o 24 laeiksi kasvinjalostajanoikeudesta sekä siementavaran kaupasta annetun lain 8 §:n muuttamisesta ..... „

S.

6) Hallituksen esitys n:o 25 laeiksi patentti- ja rekisterihallituksesta ja patentti- ja rekisterihallituksen valitusasioiden käsittelystä sekä eräiden niihin liittyvien lakien muuttamisesta 1058

7) Hallituksen esitys n:o 27 laiksi taloudellisissa vaikeuksissa oleville asuntovelallisille myönnettävästä korkotuesta ja laiksi asuntotuotantolain mukaisten hankintalainojen myöntämisestä eräissä tapauksissa ..... „

Pöydällepanoa varten esitellään:

8) Liikennevaliokunnan mietintö n:o 1 hallituksen esityksestä laiksi Posti- ja telelaitoksesta annetun lain 4 §:n muuttamisesta (HE 5) 1069

9) Talousvaliokunnan mietintö n:o 6 hallituksen esityksestä laiksi kauppaedustajista ja myyntimiehistä (HE 201/1991 vp) „

Puhetta johtaa puhemies Suominen.

Nimenhuudossa merkitään poissa oleviksi edustajat R. Aho, Astala, Gustafsson, Haavisto, Halonen, Hiltunen, Häkämies, Isohookana-Asunmaa, Kasurinen, Kauppinen, Koistinen, Komi, Koskinen, Kuittinen, Laitinen, P. Leppänen, Lindroos, Lipponen, Mäkipää, Nikula, Nordman, Rimmi, J. Roos, Rusanen, Savela, Takala, Tenhiälä, Viljamaa ja Viljanen.

Nimenhuudon jälkeen ilmoittautuvat edustajat Gustafsson, Tenhiälä ja Haavisto.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä päivästä sairauden vuoksi ed. Mäkipää, virkatehtävien vuoksi edustajat Isohookana-Asunmaa, Lipponen ja Rusanen sekä yksityisasioiden vuoksi edustajat Haavisto ja Savela, tulevan huhtikuun 3 päivään sairauden vuoksi ed. Astala, virkatehtävien vuoksi ed. Halonen ja yksityisasioiden vuoksi ed. Kasurinen sekä tulevan huhtikuun 6 päivään virkatehtävien vuoksi edustajat Hiltunen, Häkämies, Koistinen, Komi, Koskinen, Kuittinen, Laitinen, P. Leppänen, Lindroos, Nikula, Nordman, Rimmi, J. Roos, Takala, Viljamaa ja Viljanen.

Uusi hallituksen esitys

Puhemies: Ilmoitetaan, että tasavallan presidentin kirjelmän ohella kuluvan maaliskuun 27 päivältä on eduskunnalle saapunut hallituksen esitys n:o 32, joka nyt on edustajille jaettu.

Eduskunnan tietoon saatettuja asetuksia

Puhemies: Ilmoitetaan, että maan ulkomaankaupan ja taloudellisen kasvun turvaamisesta 15 päivänä helmikuuta 1974 annetun lain 7 §:ssä säädetyssä tarkoituksessa ovat eduskunnalle, puhemiehelle osoitettuina, saapuneet sanotun lain nojalla 13 päivänä maaliskuuta 1992 annetut

Asetus Intian kanssa tehdyn tekstiilituotteiden kauppaa koskevan sopimuksen jatkamista muutoksin koskevan sopimuksen voimaansaattamisesta;

Asetus Singaporen kanssa eräiden tekstiilituotteiden Singaporesta tapahtuvan tuonnin rajoittamisesta tehdyn sopimuksen voimaansaattamisesta; sekä

Asetus Sri Lankan kanssa tehdyn keskinäistä tekstiilikauppaa koskevan sopimuksen voimaansaattamisesta.

Nämä asetukset on nyt saatettu eduskunnan tietoon jakamalla ne edustajille.

Kirjalliset kysymykset

Puhemies: Ilmoitetaan, että eduskunnalle ovat, puhemiehelle osoitettuina, saapuneet vastaukset kirjallisiin kysymyksiin n:ot 18, 22 ja 24. Nämä kysymykset vastauksineen on nyt jaettu edustajille.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Ehdotus laiksi tulliverolain muuttamisesta

Jatkettu toinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 209/1991 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 5
Suuren valiokunnan mietintö n:o 1

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 1, josta ilmenee, että suuri valiokunta asian käsiteltyään on, muutoin yhtyen eduskunnan asiassa tekemään päätökseen, ehdottanut lakiehdotuksen 14 §:n hyväksyttäväksi mietinnössä ehdotetussa muodossa. Eduskunnan on nyt päätettävä, hyväksyykö se mainitun pykälän osalta suuren valiokunnan ehdotuksen vai pysyykö se sen osalta aikaisemmassa päätöksessään.

Ed. Apukka ed. Raskin kannattamana on viime istunnossa ehdottanut, että eduskunta päättäisi 14 §:n osalta pysyä aikaisemmassa päätöksessään. Tämä ehdotus otetaan nyt huomioon.

Keskustelu jatkuu:

Ed. Aittoniemi: Herra puhemies! En halua asian käsittelyä enää pitkittää, ja tämän vuoksi on hyvä, ettei kukaan ota näkemyksistäni mitään kimmoketta yleiseen keskusteluun, joka jatkuu kello 18:aan saakka salissa. Haluan kuitenkin muutaman sanan sanoa minäkin, vaikka en lappilaisena enkä Lapin ihmisenä mutta aika paljolti siellä vierailleena ja Lapin olosuhteita tuntevana ihmisenä.

Muutaman viikon ajan on käsitelty 1700-luvulta olevaa perinnettä siitä, että eräiden Lapin kuntien asukkailla olisi oikeus ostaa neljästä Norjan puolella olevasta liikkeestä piipputupakkaa hiukan halvemmalla kuin muut suomalaiset. Tämä kysymys on varmasti tänä päivänä saavuttamassa huipentumansa, ja eduskunnassa myös-

kin mitataan, miten täällä parlamentarismi ja demokratia ja ihmisyyden taustalle pohjautuvat ajatukset ilmenevät.

On puhuttu siitä, että tämä olisi taloudellisesti merkityksellinen kysymys kolmen kunnan ihmisille, jotka rajan yli kulkevat ostaakseen tarvikkeita: jauhoja, rasvaa ja piipputupakkaa. Minä näkisin asian niin, että kysymys ei sellaisenaan ole taloudellinen vaan kysymys on perinteestä, ikimuistoisesta nautinnasta ja tietynlaisesta rajakulttuurista. Kysymys on siitä, että ihmiset rajalla näissä kunnissa saavat aihetta mennä vieraan valtion puolelle perinteidensä mukaisesti. Usein matkassa Norjan puolelle eräänä syynä on tietysti ostaa piipputupakkaa, rasvaa ja jauhoa. Se on yhtä tärkeä heille siellä kuin se, että norjalaiset naiset käyvät Utsjoen matkailuhotellissa naistentansseissa. Sekin on pitkäaikainen perinne, eikä siitäkään pidä lähteä kuluja perimään. Aivan yhtä hyvin voisi toivoa, että itärajalla olisi samanlaisia perinteitä, samanlaista kulttuuria, mutta se ei ole ollut näiden vuosikymmenien aikana mahdollista.

Minä toivoisin, että eduskunta lain laatisi, niin kuin ed. Apukka on esittänyt, toisin sanoen inhimillisyys ja perinne voittaisivat asiassa.

On todettava, että kokoomuksen, valtiovarainministeri Viinanen ja ryhmänjohtaja Sasi niin kuin muussakin politiikassaan edistävät sitä perinnettä, jolle kaikki inhimillinen on vierasta. Heidän tarkoituksensahan on ollut viime kuukausien aikana viedä suomalaisilta työläisiltä ja talonpojiltakin kaikki se, mitä he ovat vuosikymmenien saatossa saavuttaneet, aivan samalla tavalla kuin he nyt konkreettisesti esittävät tietynlaisena esimerkkinä vallastaan ja voimastaan Norjan rajalla tapahtuvan rajakaupan. Tämä on epäinhimillistä. Olen kuullut, että kokoomus ei ole päässyt keskustan kanssa sopimukseen siitä, että asia, jolla ei ole taloudellisesti mitään merkitystä, voitaisiin ratkaista parlamentarismin keinoin.

Kun olin tavaratalo Sokoksessa Tampereella, eräs toinen asiakas kysyi: "Mitä te olette eduskunnassa puuhailleet?" Vastasin, että olemme riidelleet pohjoisen miesten ja naisten oikeudesta ostaa piipputupakkaa vähän halvemmalla Norjan puolelta. Hän sanoi: "No, en sitten enää ihmettele, että hävisimme viime sodan." Eduskunnalla ei ole mitään muuta aihetta jauhaa viikkokaupalla kuin tällaista kysymystä, joka nyt on tullut esille, ja tuskin se päättyy tänä päivänäkään. Joku keksii aina jonkin keinon asian viivyttämiseksi.

Herra puhemies! Lopuksi, kun Suomen keskusta on alkiolaisten periaatteidensa mukaan köyhän ja tavallisen ihmisen asialla — näin se on ainakin sanonut olevansa, ja siihen aikaan, kun minä olin vielä keskustapuolueessa, niin se myös oli — minä vilpittömästi toivon, että keskustalaiset nyt ryhdistäytyvät ja osoittavat, että he eivät ole kokoomuksen talutusnuorassa tässä asiassa. Muuten Suomen keskustalta johtavana hallituspuolueena menee kokonaan luottamus ja Suomen asioita johtaa silloin kylmä, teknokraattinen kokoomus. Tuloksena on lopullinen tuho meille muille, ei niinkään Lapin kuntien asukkaille.

Ed. T e n n i l ä (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Ed. Aittoniemi puhui asiasta ihan oikein, mutta vähätteli asian merkitystä toisaalta. Kuitenkin nyt mitataan, voivatko kansanedustajat käyttää omaa päätösvaltaansa. Tältä osin tilanne on aika erikoinen. Kun Lapin pohjoisten alueiden ihmisten taloudellisesti vähämerkityksiset asiat ovat kyseessä, päätösoikeus ollaan kieltämässä kansanedustajilta. Nyt pääministeri on ilmoittanut, että ydinvoima on kysymys, jossa saa käyttää vapaita käsiä eli harkita itse, mitä tekee. Jokin järkihän näissä hommissa pitäisi olla. Nyt on valtiontalouden kannalta aivan mitätön asia. Siinä santsarit, ryhmänjohtajat, sanovat, mitä pitää tehdä. Kun päätetään maan kohtaloihin vaikuttavista asioista sinne tai tänne, sitten sanotaan, että kädet ovat vapaat. Näissä asioissa jokin mittasuhde pitäisi kuitenkin aina muistaa. Toivon, että kansanedustajat käyttävät omaa harkintavaltaansa niin pienissä kuin isoissakin asioissa.

Viron korkeimman neuvoston puhemiehen vierailu

P u h e m i e s : Arvoisat kansanedustajat! Ilmoitan, että Viron korkeimman neuvoston puhemies Ülo Nugis on seurueineen saapunut seuraamaan täysistuntoa. Eduskunnan puolesta lausun puhemies Nugisin tervetulleeksi eduskuntaan.

Ed. A n t v u o r i (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Olen ed. Aittoniemen kanssa samaa mieltä, että tämän lain käsittelyssä alkaa jo olla farssin makua, mokaman pienen lain, johon nyt hallituksen arvovalta uhkaa kaatua. Olisi nyt kerrankin, kun eduskunta de-

mokraattisesti äänesti ja päätti hylätä lain, annettu asian olla, varsinkin kun maa on lähes konkurssitilassa ja luulisi, että meillä riittäisi tärkeämpääkin tekemistä. Mutta ilmeisesti niin on, että poliittisesta järjestelmästä huolimatta tämä maa on pysynyt suhteellisen hyvin pystyssä mutta nyt, kun yrityksillä ja teollisuudella menee huonosti, koko maa tuntuu olevan katastrofin partaalla.

Ed. N ä s i : Arvoisa puhemies! Minä tässä vaiheessa pyydän myös eduskuntaa kiinnittämään huomiota siihen, että viime keväänä me teimme perustuslakiin sellaisen lisäyksen, että saamelaisia on kansallisena vähemmistönä kuultava heitä koskevissa asioissa. Tässä asiassa ei ilmeisesti ole saamelaisia kuultu. Me kaikki tiedämme, että Suomen saamelaisten pääosa asuu nimenomaan kolmen pohjoisen kunnan alueella. Toivon eduskunnalta varmuuden vuoksi sellaista käyttäytymistä, että äänestämme tullivapauden kumoamisen nurin. Silloin tulevat saamelaiset myös kuulluiksi.

Ed. V ä h ä n ä k k i : Herra puhemies! Kiinnitin ed. Aittoniemen puheenvuorossa huomiota juuri siihen, että hän totesi, että maalaisliittokeskusta on hylännyt suuren profeettansa Alkion käsityksen siitä, että pitää olla köyhän asialla. Sen olemme viimeksi kuluneen vuoden aikana monesti huomanneet, että melkein vanha anekdootti roottorista tulee mieleen, jos puhutaan vainajien kääntymisestä haudassaan, kun kuulevat jälkeensä tulevien puheita. Kulttuurit Norjan ja Suomen välillä kohtaavat rajalla. Lapin pienelläjällä pitää olla oikeus hakea piipputupakkaansa, rasvaa ja paloöljyä Norjan puolelta. Se ei ole asiassa varmaan pääasia vaan yhteydenotot Norjan puoleisiin tuttaviin ja sukulaisiin. Tuntuu siltä, että hallituksen piirissä on vielä sellainen jälkibrezhneviläinen ajattelu, että valtakunnan rajan pitää olla suljettu niin kuin meidän itärajamme oli 50 vuotta. Tämä olotila on ohi mennyttä aikaa, eikä se Norjan ja Suomen välillä kuten ei Ruotsin ja Suomen välillä ole ollutkaan totuutta.

Ed. A p u k k a : Herra puhemies! Olen tästä asiasta puhunut jo niin monta kertaa, etten halua enää pitkittää ja provosoida ketään tähän keskusteluun. Totean vain yhden asian, minkä ed. Näsikin toi esille. Vaikka tämä laki ei koskekaan tulliveron osalta pelkästään saamelaisia, niin nämä oikeudet on ensimmäisenä paragrafeihin perustuen myönnetty 1751 Utsjoen saamelaisille, jolloin nämä selvästi koskevat sellaista vähemmistökansallisuutta, mitä meillä tosiaan on kuutisen tuhatta ihmistä, eikä heitä sen erityisemmin tässä asiassa ole kuultu, niin kuin ehkä olisi ollut aiheellista viime keväältä olevan perustuslain muutoksen pohjalta. Kuitenkaan en ole ollut sitä esittämässä enkä vaatimassa, koska tämä laki koskee kaikkia meitä suomalaisia. Halusin vain tämän tuoda julki, koska valtaosa saamelaisista asuu juuri näitten kolmen kunnan alueella.

Arvoisa puhemies! Aivan lopuksi haluan vain vedota kaikkiin edustajiin, että tehtäisiin nyt edes yhdessä asiassa oikeudenmukaisuuskriteerien pohjalta päätös eikä vain sen pohjalta, sattuuko olemaan hallituksen esitys vai ei. Uudistan vain sen perjantaina tekemäni esityksen.

Ed. K a l l i s : Herra puhemies! Tässä annetaan nyt sellainen käsitys, että saamelaisten oikeus käydä Norjan puolella ostamassa jauhoja, rasvoja ja sokeria sekä piipputupakkaa loppuisi, jos tullilain muutos hyväksytään. Näin ei kuitenkaan ole. Nämä samat henkilöt voivat tavallisina turisteina siellä käydä ja tuoda kerrallaan 15 kiloa elintarvikkeita, joissa voi olla rasvoja 5 kiloa: 2,5 kiloa margariinia ja 2,5 kiloa voita. Piipputupakkaa he eivät voi tuoda samassa määrin kuin aikaisemmin. Olen soittanut useampaan paikkaan, ja on käynyt selville, että valtakirjojen nojalla tänä päivänä haetaan näitä tuotteita, ja se ei tietenkään olisi mahdollista, jos tämä lakiesitys hyväksytään. Mutta tavallisina turisteina he voivat tuoda niin paljon kuin tavallinen turisti saa ja päivää kohti näin ollen, jos niin haluavat, 15 kilon edestä elintarvikkeita.

On väitetty myös, että matka norjalaisiin kauppoihin on lyhyempi kuin suomalaisiin. Tämä pitää paikkansa eräissä tapauksissa, mutta vain muutamissa. Pääsääntöisesti matka suomalaiseen kauppaan on lyhyempi kuin norjalaiseen. On myös käynyt ilmi, että osa tästä piipputupakasta tekee ns. rengasmatkan ja palautuu Norjaan takaisin.

Ed. P u l l i a i n e n : Herra puhemies! Olen minäkin käyttänyt tilaisuudet hyväkseni puhuakseni tästä asiasta, johon olen joutunut parin vuosikymmenen aikana jollakin tavalla perehtymään. Ikään kuin lisäyksenä tähän palautuskeskusteluun, kun asia on ollut nyt viikonvaihteen yli pöydällä, muistutan siitä, että historiallisesti tässä on ollut kysymys luonnontuotekaupan ja

tavarakaupan järkevästä yhdistämisestä yli valtakunnan rajan.

Aivan erikoisesti ihmettelen sitä, että kristillinen liitto on ryhtynyt edellä kuvatulla tavalla nyysimään tämän asian kanssa. Millähän tavalla tämä sopii siihen syvälliseen näkemyssuuntaan, mikä on heidän poliittisen orientoitumisensa takana?

Palautan vain mieleen, mitä totesin asiasta viime perjantaina, ja toivon, että se on johtanut myös viikonvaihteen aikana syvempään ajatteluun hallituspuolueitten piirissä laajemminkin ja johtaa kohta pidettävässä äänestyksessä myönteiseen tulokseen ja olemme valtiovarainvaliokunnassa esitetyn vastalauseen ja eduskunnassa hyväksytyn kannan mukaisella kannalla.

Ed. Korva: Herra puhemies! Ed. Kallis käytti perjantaina tästä asiasta käydyssä keskustelussa lähes saman sisältöisen puheenvuoron ja siinä puheenvuorossaan hän esitti samaa väärinymmärrystä tähän asiaan kuin äskenkin. Hän vertaa tätä asiaa nyt normaaleihin tullisääntöihin ja ajattelee, kuinka monella ihmisellä on Lapissa pohjoisimmissa kunnissa kauppa lähempänä Suomen puolella kuin Norjan puolella. Tämähän ei ole se oleellinen asia, vaan tällä lailla ja tullivapaudella taattaisiin nimenomaan niille suomalaisille lähinnä Enontekiöllä ja Utsjoella mahdollisuus hakea enemmän elintarvikkeita, joilla matka kauppaan on pitkä. Tässä palvellaan pientä väestöryhmää, mutta sille tämä asia on erittäin merkityksellinen.

Olen myös todennut tämän keskustelun vaikuttaneen sillä tavalla, että kun tämä asia on vähäpätöinen, niin tässä on entistä paremmin hallituspuolueissakin kansanedustajien keskuudessa ymmärretty se, että tässä samalla myös ollaan päättämässä eduskuntatyön kulttuurin suunnasta, siitä, voimmeko me pienissä asioissa sanoa selkeästi oman mielipiteemme. Olen vakuuttunut, että hallituspuolueista nyt löytyy riittävästi kannanottoja siihen suuntaan, että tämä tullivapaus säilyy.

Ed. Gustafsson merkitään läsnä olevaksi.

Ed. Laakso: Herra puhemies! Hallituksen keppikuri näyttää tehoavan ainakin kristilliseen ryhmään. Ryhmäpuheenjohtaja Kalliksen puheenvuoro osoitti, että hyvinkin haetuilla perusteilla kristilliset ovat valmiit tukemaan hallitusta, vaikka kristillinen moraali tietenkin vaatisi tukemaan näitä pieneläjiä, joiden edun menetyksestä nyt hallituksen esityksessä on kyse.

Itse asiassa kyse on siitä, että hallitus ryhmäkurillaan yrittää panna nyt järjestykseen niitä ajattelevia kansanedustajia, jotka näkevät, että tällaisissa kysymyksissä luonnollisestikin pitäisi vääryys oikaista.

Pitäisin myös välttämättömänä sitä, että ne hallitusryhmien kansanedustajat, jotka ensiksi äänestivät myönteisen esityksen puolesta ja jotka nyt harkitsevat oman äänestyskäyttäytymisensä muuttamista, perustelisivat kannanvaihdoksensa julkisesti. Muussa tapauksessa ei voi tulla kuin siihen johtopäätökseen, johon ed. Korva jo viime viikolla viittasi, eli moraalittomalla ryhmäkurilla alistamiseen ja siihen, että kansanedustajat eivät uskalla ajatella omilla aivoillaan.

Ed. Tenhiälä merkitään läsnä olevaksi.

Ed. V. Laukkanen: Arvoisa puhemies! Täällä on jatkuvasti viitattu ryhmäkuriin, ja haluaisin sanoa, että itse ainakin äänestän täysin vapain käsin. On sitten eri asia, uskooko ed. Laakso tätä.

Toisekseen kiersin juuri viikonlopun Lapissa Utsjokea myöten ja senkin jälkeen niiden keskustelujen pohjalta olen valmis tukemaan hallituksen esitystä enkä näe tässä mitään ristiriitaa Raamatun periaatteiden kanssa. Tässä voitaisiin yhtä hyvin puhua sosiaalisesta oikeudenmukaisuudesta, joka voidaan taata muutoin kuin tullisäännösten avulla. Toisaalta syvällisempi kristillisyys painottaa, ettei ihminen elä ainoastaan leivästä.

Itse näkisin, että tässä osittain voi olla myös tekemistä itsekkyyden kanssa, koska on selvää, että mistään eduista ei kukaan haluaisi luopua. Toisaalta tämä itsekkyys vaikuttaa myös niin, että vaikka kysymys olisi siitä, että vankilasta vapautuville vangeille haluttaisiin järjestää asuntola, niin en ole kyllä tästä maasta kovin monta ihmistä löytänyt, joka olisi valmis siihen, että hänen naapuriinsa rakennettaisiin tällainen asuntola. Tässäkin asiassa jollakin tavalla tietysti on aina riipaisevaa, kun joku menettää joitakin oikeuksiaan. Mutta tässä maassa on jo 350 000 ihmistä, jotka ovat täysin työttömiä, ja monia muita kurjuuksia tästä taloudellisesta tilanteesta johtuu. Näiden pohjoisen henkilöiden asema ei

millään merkittävällä tavalla heikkene, joten tässä täytyy välillä tehdä myös sellaisia päätöksiä, jotka väistämättä nostavat ainakin joidenkuiden karvat pystyyn, ja teen sen aivan hyvällä omallatunnolla.

Ed. Sasi: Herra puhemies! Ed. Korva oli huolissaan siitä, että on väärin, että eduskunta ei tällaisissa pienissä asioissa voi näyttää omaa tahtoaan. Mielestäni ed. Korva on ymmärtänyt eduskunnan tehtävän täysin väärin. Eduskunnan tehtävänä on vetää tässä valtakunnassa suuret linjat, tehdä periaatteellisesti merkittäviä ratkaisuja, ja pienet ratkaisut voidaan jättää hyvin vaikka hallintokoneiston tehtäväksi, niin kuin tässäkin asiassa olisi voitu tosiasiallisesti tehdä. Meistä itsestämme on aika paljon kiinni. Jos me teemme työtä vain tällaisten mitättömien pienten asioiden kanssa, on aika vaikea korottaa tämän talon, eduskunnan, arvovaltaa nyt ja tulevaisuudessa.

Arvostan erityisesti ryhmäpuheenjohtaja, ed. Kalliksen puheenvuoroa siitä, että hän on hankkinut tietoa. Hän tietää, millaisissa olosuhteissa Lapissa eletään ja mikä tämän koko tapauksen todellinen historia on. Itse olin tänään viimeksi yhteydessä Pohjois-Suomeen Utsjoelle, ja tilanne on se, että kaupat, joista elintarvikkeita ja tupakkaa haetaan, ovat kauempana jokaiselle lappilaiselle kuin ne kaupat, jotka ovat Suomen puolella rajaa. Siitä syystä pienten erien tuominen on hankalaa, koska kun joutuu niin kauas matkustamaan, on taloudellisesti tarkoituksenmukaista tuoda suuria rasvaeriä ja tupakkaeriä yhdellä kertaa. Tämä on totuus.

Miksi tämä oikeus aikoinaan syntyi? 1930-luvulla esimerkiksi Utsjoelta ei ollut teitä Etelä-Suomeen lainkaan. Siitä syystä jouduttiin käymään kaupassa Norjassa. Mutta tänä päivänä nämä perusteet eivät ole enää millään muotoa oikeita.

Haluan korostaa sitä, että tarkoitus tällä hallituksen esityksellä on saattaa kaikki Suomen kansalaiset yhdenvertaiseen asemaan. Yhdenvertaisuus ei voi missään olosuhteissa olla vääryyttä. Haluan korostaa sitä, että tässä talossa on useita verorälssejä vuosien aikana poistettu eikä niistä useinkaan ole syntynyt tällaista meteliä kuin nyt.

Ed. Haavisto merkitään läsnä olevaksi.

Ed. Kallis: Arvoisa puhemies! Kun tässä ed. Laakso vetosi moraaliin ja väitti, että me toimimme moraalittomasti, kun olemme nyt hallituksen esityksen takana, niin haluan vielä kerran todeta, että minusta on aika arveluttavaa, vaikka en halua käyttää sellaista sanaa kuin "moraaliton", kun haetaan valtakirjan nojalla toisesta maasta elintarvikkeita ja piipputupakkaa. Tästä tietenkin pääsemme, jos tämä hallituksen esitys hyväksytään, emmekä me estä sieltä edelleen hakemasta vaikkapa 5 kiloa rasvoja ja 10 kiloa muita elintarvikkeita joka päivä. Jokainen ymmärtää, että jos kerran kuukaudessa tai kerran kahdessa kuukaudessa käy, niin semmoisella lastilla pärjää kuukauden, puolitoista. Eikä näiden saamelaisten asema nyt kovinkaan paljon huonone, jos huononee ollenkaan, mutta kaikki tulevat tavallaan samaan asemaan.

Minulla ei ole näyttöä, mutta en kuitenkaan usko, että kovinkaan paljon liioitellaan, kun väitetään, että niistä suurista piipputupakkamääristä osa palautuu ikävä kyllä takaisin siihen maahan, mistä nämä on hankittu.

Ed. Rask: Arvoisa puhemies! On tietysti lämmittävää, että Lapin asioista puhutaan näin reilusti eduskunnassa, mutta on väärin, että puhutaan pelkästään piipputupakasta, koska siitä ei ole kysymys. Tämä asia saa ikään kuin huvittavat mittasuhteet. Utsjoen kunnassa kunnan oikeusavustaja, joka on 11 vuotta ollut virassaan, on yhden ainoan salakuljetustapauksen virkansa aikana joutunut hoitamaan.

Sitä myös on ihmetelty, miksei tuo 1 500 markkaa riitä. Ne meistä, jotka käyvät ruokakaupassa, tietävät, kuinka paljon viikonlopun ruoka tulee maksamaan. Tiedän, että esimerkiksi Peltovuomasta Enontekiön kunnasta näillä ns. valtakirjoilla perheet ostavat hyvin pitkäksi aikaa peruselintarvikkeet eli jauhon, sokerin ja sellaiset. Kun puhutaan 15 kilon määrästä ja kun tiedetään minkälaisia kaloja esimerkiksi Norjasta pyydystetään, ruijanpallasta ja lohta, niin voisi olla, että voisi tuoda vain kalan ja siitäkin saisi jättää pyrstön sinne kauppaan, ettei rikkoisi lakia.

Toivon todella kansanedustajilta ymmärrystä, ei pelkkiä puheita Lapin ihmisen puolesta.

Ed. Ukkola: Arvoisa puhemies! Minun mielestäni tässä asiassa on nyt kyllä tehty kärpäsestä härkänen. Viime perjantaina sanoin samasta asiasta käydyssä keskustelussa, että tämä on

niin pieni ja mitätön asia valtiontaloudelle, että ihme, että valtiovarainministeriö on viitsinyt edes päätään vaivata tällä.

Toinen asia on, että kansanedustajilla on kaikki oikeus keskustella, mutta kyllä tämä keskustelukin on mennyt jo yli äyräitten, että eiköhän äänestetä ja lopeteta turhat lotinat.

Ed. Korva: Herra puhemies! Ed. Sasin puheenvuoron osalta on todettava, että hänen asenteessaan oli tapahtunut ilahduttavaa kehitystä viime perjantain puheenvuoroon nähden. Nimittäin hänen valmisteltu puheenvuoronsa perjantailta osoitti, että hän puhui aivan eri asiasta kuin tänään. Tänään puheenvuoro osoitti jo, että hän oli perehtynyt tähän pieneen yksityiskohtaan, mutta tämä perehtyminen ei poistanut sitä seikkaa, että pienellä väestöryhmällä tämä tarve edelleen säilyy.

Olen samaa mieltä myös ed. Sasin kanssa siitä, että näin pienistä asioista ei pitäisi tällä tasolla enää keskustella, mutta osoittakoon tämä keskustelu sen, että myös ryhmäpuheenjohtaja Sasin pitää ryhtyä neuvottelemaan pienistä asioista siellä, missä näistä neuvotellaan, eikä nostaa kättä pystyyn perehtymättä asiaan.

Ed. Apukka: Arvoisa puhemies! Vaikka lupasin, etten pitkitä enää tätä keskustelua, niin haluan kumminkin vielä kristillisten edustajille vastata, kun heillä on niin ihmeellinen käsitys asioista ja moraalista. Esimerkiksi ed. Kallis puhuu, että vaikka joka päivä voisivat käydä hakemassa sieltä rajan takaa, vaikka laki ei olisi voimassakaan. Kai ed. Kallis on ottanut selvää, niin kuin täällä äsken todistettiin ed. Sasin suulla, että elintarvikkeitten kertatuontimäärä tavalliselle kulkijalle on 15 kiloa. Jos sillä ostaa 15 kiloa vehnäjauhoja, niin luulen, että ei ole kovin kannattavaa päivittäin ajella ja kulkea siellä hakemassa näitä elintarvikkeita. Kyllähän tässä pitää ottaa järki käteen, jos sieltä ihminen hakee tavaraa sen vuoksi, että se kannattaa eikä vain tuo jotain mukana tullessaan, jos muuten matkailee.

Toinen asia, johon kiinnittäisin huomiota, on se, että perjantaina jo täällä ed. Kallis toi oman moraalikäsityksensä julki, kun hän sanoi, että ei tässä nyt kovin iso epäoikeudenmukaisuus tapahdu, jos tämä hyväksyttäisiinkin hallituksen esityksen muodossa. On minun mielestäni aika lailla moraalitonta sanoa, ettei ei tapahdu kovin suurta epäoikeudenmukaisuutta. Kristilliset arvot ilmeisesti hyväksyvät pienien epäoikeudenmukaisuuksien tapahtumisen, mutta niinhän täällä todettiin äsken takapenkistä, että Sakkeuskin oli tullimies.

Ed. Niinistö: Arvoisa puhemies! Tämän päivän tietojen mukaan kokonaistuotanto maassa putoaa vielä viimevuotisestakin. Julkisen sektorin rahoitusvaje näyttää myös muodostuvan odotettua ongelmallisemmaksi. Näillä perusteilla en voi oikein olla samaa mieltä ed. Korvan kanssa siitä, että tämä nyt kolmatta päivää jatkuva keskustelu osoittaisi jotenkin eduskunnan uutta lähestymistapaa yhteiskunnallisiin ongelmiin.

Ed. Vähänäkki: Herra puhemies! Kun kuunteli kristillisten ryhmän puheenjohtajan Kalliksen puheenvuoroa, ei voi muuta todeta kuin että oma suu on lähempänä kuin kontin suu, eli kristillinen lähimmäisenrakkaus koskien syrjäseutujen eläjiä syrjäytyy. Tärkeämpi on olla nöyrä hallituksen soturi ja nuoleksia hallituskumppania, jotta ministeri Kankaanniemi varmasti pysyisi niin kauan hallituksessa, kun hallituskin on pystyssä, hoitamassa kehitysalueiden asioita Afrikassa, kun kotimaiset syrjäseutujen asukkaat jäävät syrjään.

Minä luulen, että keskustan ryhmä ja pohjoissuomalaiset kokoomukselaiset ovat temppelin harjalla, kun tästä asiasta äänestetään.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Apukka ed. Raskin kannattamana ehdottanut, että eduskunta päättäisi 14 §:n osalta pysyä aikaisemmassa päätöksessään.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy suuren valiokunnan ehdotuksen, äänestää "jaa"; jos "ei" voittaa, on eduskunta päättänyt pysyä aikaisemmassa päätöksessään.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 82 jaa- ja 81 ei-ääntä; poissa 36. (Koneään. 1)

Eduskunta on hyväksynyt suuren valiokunnan ehdotuksen.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

2) Ehdotus Kansainvälisen työkonferenssin hyväksymän merenkulkijoiden viihtyvyyttä ja hyvinvointia merellä ja satamissa koskevan yleissopimuksen nro 163 hyväksymisestä

Ainoa käsittely
Hallituksen esitys n:o 224/1991 vp
Työasiainvaliokunnan mietintö n:o 1

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on työasiain- valiokunnan mietintö n:o 1.

Keskustelua ei synny.

Mietintö hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

Lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti

talousvaliokuntaan:

3) Hallituksen esitys n:o 22 tuotevastuuseen sovellettavasta laista tehdyn yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

sivistysvaliokuntaan:

4) Hallituksen esitys n:o 23 laiksi valtionosuutta saavista liikunnan koulutuskeskuksista

maa- ja metsätalousvaliokuntaan:

5) Hallituksen esitys n:o 24 laeiksi kasvinjalostajanoikeudesta sekä siementavaran kaupasta annetun lain 8 §:n muuttamisesta

talousvaliokuntaan:

6) Hallituksen esitys n:o 25 laeiksi patentti- ja rekisterihallituksesta ja patentti- ja rekisterihallituksen valitusasioiden käsittelystä sekä eräiden niihin liittyvien lakien muuttamisesta

---

7) Hallituksen esitys n:o 27 laiksi taloudellisissa vaikeuksissa oleville asuntovelallisille myönnettävästä korkotuesta ja laiksi asuntotuotantolain mukaisten hankintalainojen myöntämisestä eräissä tapauksissa

Valiokuntaan lähettäminen

P u h e m i e s : Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin ympäristövaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. K a u t t o : Arvoisa puhemies! Käsiteltävänä olevaa lakiehdotusta voisi hyvällä syyllä nimetä hätäapulaiksi suomalaisen asuntopolitiikan uhreille. Suomalaista asuntotuotantoa on toteutettu pankkien ja rakentajien ehdoilla, ja tämänkin jälkilaskun maksavat jälleen hyväuskoiset ja syyttömät kansalaiset. Perussyy on järjetön omistusasumisen korostaminen ja painottaminen asuntotuotannossamme. Se on ollut paljolti syy myös nykyiseen kokonaistaloudelliseen kaaokseen. Sen sijaan, että ihmiset olisivat voineet sijoittaa rahojaan mm. tuotannolliseen yritystoimintaan, on ollut pakko elää pankkien ehdoilla, säästää, säästää ja sitten taas maksaa ja maksaa. Siinä suomalaisen elämäntehtävä.

Mikä on ollut palkkio uskollisuudesta? Kymmenillätuhansilla velkavankeus, joka vie nyt entisestään kurjistuneessa tilanteessa hermot ja vähäisetkin omat varat, ja kokonaisuudessaan omistusasumisen jumalointi on osaltaan ollut vaikeuttamassa koko Suomen mahdollisuuksia nousta nykyisestä taloudellisesta tilanteesta. Tyhjiä kiinteistöjä riittää. Niiden arvot laskevat, ja vakuudet eivät vastaa velkoja.

Asuntovelkaisuuden loukku alkoi laueta ensin ns. kahden asunnon loukkuun jääneiden kohdalta. Tänään se kuitenkin koskee jo monia yhden asunnon hankkineita. Eri puolilta esitetyt arviot asuntoloukussa olevista perheistä liikkuvat noin 20 000—30 000 kotitaloudessa. Asuntoluotot ovat kotitalouksien suurin yksittäinen luottoerä. Asuntomarkkinoinnin ehkä villeimpänä vuonna 1988 noin 120 000 kotitaloutta osti uuden asunnon. Vuoden 1990 lopussa kotitalouksilla oli asuntovelkoja 123 miljardia markkaa. Näistä asuntoluotoista oli noin 90 prosenttia palkansaajatalouksilla. Viime aikoina on myös rekisteröityjä luottohäiriöitä ehkä noin 250 000 henkilöllä. Näiden eri lähteistä tihkuvien tietojen perusteella onkin todennäköistä, että vaikeuksissa olevien määrä tulee kasvamaan niin tänä kuin ensi vuonnakin. Hallituksen hyvää tarkoittavat esitykset jäävätkin pelkäksi kosmetiikaksi.

Hallituksen oljenkorsi tulee myös johtamaan turhien toiveiden herättämiseen. Asiasta päättämään joutuvat mittaavat inhimillistä kurjuutta ja hätää. Kenelle apu löytyy, saa tavallaan lottovoiton. Muilla tie jatkuu yhtä ankeana ja kivisenä kuin aikaisemminkin.

Lakiesityksessä on myös se heikkous, että siinä edellytetään kunnilta tietoja ja osallistumista. Jo tällä hetkellä jonot kuntien asumistukeen ja toimeentulotukeen ovat suurimmissa asuuskeskuksissa useita kuukausia. Mistä löytyy rahat tarvittavaan uuteen työvoimaan, kun kunnat jo nyt pakkolomauttavat? Pelkäänkin, että tämä johtaa asuntovelkaisten eriarvoisuuteen myös sen perusteella, missä kunnassa nämä sattuvat asumaan.

Hyvä tarkoitus saattaa johtaa myös monella tavalla yhä suurempiin hankaluuksiin. Harvojen pelastettujen vastapainona onkin kymmenientuhansien petettyjen joukko, ja luottamus yhteiskunnan päätöksentekoon horjuu entisestään. Eipä silti, että siinä enää olisi tällä hetkellä mitään horjuttamista.

Arvoisa puhemies! Nyt esitetyn lain erinomaisuus kutistuu rusinaksi myös hallituksen kokonaisasuntopolitiikan vuoksi. Hallitus näpertelee säästöjä sieltä täältä itsetarkoituksellisesti, kepu makaa rähmällään koko vuoden 1992 asuntotuotantomäärärahaesityksien päällä eikä päätöksiä saada aikaan.

Vuokra- ja asumisoikeusasuntotuotannon sijaan ihmiset halutaan pakottaa edelleen omistusasuntoihin. Eikö jo tämänhetkinen olemassaoleva tilanne riitä todistamaan, että omistusasuntopakko ja sen painottaminen johtaa vain epäinhimilliseen tilanteeseen ja saa ihmiset todella vaikeuksiin.

Suosittelen koko hallitukselle ja erityisesti kepulaisille tutustumista mm. suomalaisten elinympäristöstä tehtyyn tutkimukseen viime vuodelta. Sen mukaan ihmiset yli 70-prosenttisesti haluavat erilaisten vuokra-asuntomuotojen tuottamista ja kehittämistä, samoin kuin kerrosja rivitalotuotannon lisäämistä. Yli 50 prosenttia oli tätä mieltä. Myös yli 50 prosenttia halusi asumaan nimenomaan kaupunkiin tai niiden lähistölle ja asumalähiöihin. Puheet omasta tuvasta, perunamaasta ja järven rannasta ovat pelkkää hölönpölyä, jolla ei ole todellisuuden kanssa mitään tekemistä. Niillä halutaan korkeintaan vaikuttaa ihmisten asenteisiin ja saada heidät uskomaan, että kyllä asumisen omistaminen on ihana asia.

Arvoisa puhemies! Hallitus on viime aikoina erittäin ahkerasti työskennellyt erilaisten laatikkoleikkien kanssa mm. asuntotuotannon osalta. Sen sijaan, että tällä tavoin jatketaan, toivoisi, että hallitus saisi ne määrärahaesitykset ulos, mitkä on tälle vuodelle päätetty, ja asuntotuotantoesitykset ja samoin sen, että pystyttäisiin järkevästi todella toteuttamaan niillä vähäisillä määrärahoilla niitä puitteita, mitä ihmiset haluavat omalta asumiseltaan.

Toivotan hyvää menestystä lakiesitykselle, mutta pelkään, että se on tuhoon tuomittu jo ennakolta.

Ed. Louekoski: Herra puhemies! Ed. Kautto sanoi, että lakiesitys on asuntovelallisten tilanteeseen nähden pelkkää kosmetiikkaa ja herättää vain turhia toiveita. Olen näistä asioista hänen kanssaan samaa mieltä.

Sitä paitsi epäilen, että tämän esityksen antaminen eduskunnalle on ollut hallituksen kannalta paha virhe siitä syystä, että turhia toiveita tosiaan herätetään lakiesityksellä, joka ei voi auttaa asuntovelallisia siinä määrin kuin ehkä olisi tarpeen.

Jos asiaa katselee sitten sekä velallisten että pankkien kannalta, tällä hetkellä asuntovelkojen aiheuttamissa vaikeuksissa eläviä kotitalouksia on aika paljon. Jos on sellainen mahdollisuus edes teoriassa, että helpotusta tulisi valtion budjetin kautta, niin voisinpa melkein lyödä vetoa siitä, että niitä vaikeuksissa olevia ilmoittautuu tämän jälkeen vielä paljon enemmän kuin niitä tosiasiassa ehkä onkaan. Mitä järkeä olisikaan ryhtyä hoitamaan lainojaan pois, jos on lakiesitykseen perustuva toive siitä, että valtio tulee ja pelastaa.

Pankkien kannalta tilanne on sellainen, että ns. selvittämättömiä luottoja on luvattoman paljon. Tämän esityksen jälkeen niitä tulee runsaasti lisää. Nykyisessä pankkien tilanteessa se on kaikkein epätoivottavin kehitys, mitä ajatella saattaa.

Ed. Liikkanen: Arvoisa puhemies! Ed. Kautolle totean, etteivät asuntoasiat eivätkä muutkaan tässä maassa parane sillä, että ed. Kautto haukkuu hallituspuolueita. Totean, että sosialidemokraattien olisi jo vuosia sitten pitänyt puuttua näihin asioihin, mitä tänä päivänä nykyinen hallitus yrittää korjata.

Tosiasia on se, että mielestäni hallituksen tekemä esitys on kuitenkin oikean suuntainen, oikeaan asiaan kohdistunut mutta myöskin riittämätön. Meillä tässä maassa tällä hetkellä on 25 000—30 000 taloutta, jotka ovat pelkästään asuntovelkojen takia vaikeuksissa. On laskettu, että noin 12 000—15 000 taloutta on jo hallitsemattomassa tilanteessa. On selvää, että peruskoron nosto tulee vaikeuttamaan heidän tilannetaan. Olen kuullut, että monelle sellaisellekin

taloudelle, joka on saanut toisen asuntonsa myytyä, on edelleen jäänyt keskimäärin noin 100 000 markan velat, vaikka ovat asunnostaan päässeet eroon.

Henkilökohtaisesti toivon hartaasti, mikäli näissä vaikeissa oloissa jossain lisäbudjetissa on vielä mahdollisuuksia irrottaa rahaa, niin tämä on yksi niistä kohteista.

Ed. Myller: Arvoisa puhemies! Haluan tässä yhteydessä aivan kuin ed. Kautto kiinnittää huomiota koko asuntopolitiikan vinoutumiseen, mitä tälle vuodelle hyväksytty budjetti merkitsee. Nythän etsitään asuntohallituksessa ympäristöministeriön ja asuntoministeriön vaatimuksesta kissojen ja koirien kanssa sellaisia omistusaravia, jotka voisivat nyt lähteä rakenteille, koska ei haluta tunnustaa sitä tosiasiaa, että ihmisillä ei tässä suhdannetilanteessa ole varaa hankkia omistusasuntoja ja jo aravaomistusasuntojakin on tuhansia myymättä. Nyt pitäisi nimenomaan siirtää budjetissa rahaa vuokra-asuntojen rakentamiseen ja tällä tavalla todella auttaa tällä hetkellä asuntovaikeuksien kanssa kamppailevia suomalaisia.

Täällä puhuttiin siitä, että tämän lain tarkoittamia vaikeuksiin joutuneita perheitä on 20 000—30 000. Sillä 10 miljoonalla joka nyt lisäbudjetissa esitettiin asiaa korjaamaan, autetaan noin 2 000:ta perhettä. Tässä mielessä kunnat pistetään todella kohtuuttoman tilanteen eteen, kun ne valitsevat 30 000:sta ne 2 000 armoitettua perhettä, jotka tämän järjestelmän piiriin pääsevät.

Olen sitä mieltä, että on tärkeätä auttaa ihmisiä siinä tilanteessa, kun tulot ovat pienenneet, ja mielestäni on aivan oikeudenmukaista, että pyritään esimerkiksi aravaehtoiseksi muuttamaan näitä lainoja niiden perheiden kohdalta, jotka ovat vaikeuksiin joutuneet.

Ed. Lehtinen: Arvoisa herra puhemies! Vuokra-asunnon saaminen ja löytäminen on ollut aivan liian vaikeaa Suomessa tähän asti ja osaltaan pakottanut omistusasumiseen. Kuitenkin tässä asiassa hallitus on tehnyt todella konkreettista työtä vuokra-asumismahdollisuuksien lisäämiseksi. Tärkein uudistus on ollut huoneenvuokralain muutos. Vuokra-asuntoja on tullut lisää, ja vuokra-asuntojen vuokrapyynnöt ovat laskeneet Tilastokeskuksen mukaan pääkaupunkiseudulla viitisen prosenttia.

Muuten yhdyn kyllä tämän esityksen osalta moniin ed. Louekosken täällä esittämiin epäilyksiin. Asuntoasiatkin saadaan tässä maassa huomattavasti ripeämmin hoidettua, kun talous kuntoutuu.

Mielestäni nyt on ripeästi mietittävä myös, kuinka voidaan helpottaa niiden lukuisten perheiden asemaa, joilla on entistä enemmän vaikeuksia velkojensa hoitamisessa, ja kuinka tämä voidaan tehdä kuitenkin siten, että tähän käytettäisiin mahdollisimman vähän meidän yhteisiä verovarojamme. Kaikki lisäykset, joita budjettiin tehdään tästä eteenpäinkin, edelleenkin rahoitetaan pääasiassa ulkomaisella lainalla.

Ed. O. Ojala: Arvoisa puhemies! Kyllä pidän hallituksen esityksiä, jotka pitkälti pohjautuvat velkatyöryhmän muistioon, joka tänä vuonna ilmestyi, sinällänsä ihan hyvinä, mutta kuten täällä monissa puheenvuoroissa on tullut esille, ne ovat riittämättömiä ja varmasti luovat niitä turhia odotuksia, joita ed. Kautto ja ed. Louekoski mm. toivat ilmi. Nyt jos ajatellaan, miten kotitalouksien luottokanta on kasvanut vuodesta 1987 vuoteen 1990 80 miljardista 123 miljardiin markkaan, niin on aivan selvä, että kotitalouksia, jotka tällä hetkellä ovat asuntoluottojensa kanssa vaikeuksissa, on enemmän kuin ne 30 000, jotka täällä on tuotu esille, mutta ne 30 000:kin ovat erittäin suurissa vaikeuksissa. Jos sitten 1 000 saa apua, niin se on todella kuin pisara Itämeressä.

Tämä työryhmä kyllä esitti myös muita toimenpiteitä, ja jos ajatellaan, että tämä hallitus samanaikaisesti säätää raippaveroja ja rankaisee muuten palkansaajia, jolloin kokonaisuudessaan heidän tilanteensa selviytyä lainoistaan heikkenee, niin olisi odottanut, että me olisimme ainakin saaneet tiedon siitä, aikooko hallitus huolehtia siitä, että verohallitus antaa ohjeet verolautakunnille, jotta verolautakunnat väljentäisivät veronmaksukyvyn alentumisvähennyksen myöntämisen ehtoja ylivelkaisille asuntovelallisille ja entisille yrittäjille, joille on jäänyt vastattavaksi suuret yritystoiminnan velat. Tämä oli yksi osa velkatyöryhmän suositusta. En ainakaan itse ole tietoinen, että tämä olisi johtanut mihinkään toimenpiteisiin. Siis ei ainoastaan se, että autetaan tuhatta kaikkein vaikeimmassa tilanteessa olevaa, auta, vaan nyt täytyisi auttaa laajemminkin niitä, jotka ovat joutuneet ylikuumenneen asuntotilanteen vuoksi, suurin osa syyttä suotta, ikäviin seuraamuksiin. Eivät he osanneet varautua siihen.

Ed. Vanhanen: Arvoisa puhemies! Ed. Kautto oli aivan oikeassa siinä osuvassa kritiikissä, jossa hän esitti viime vuosien asuntopolitiikan tapahtumat. Edellisen eduskuntakauden aikana todellakin asuntojen hinnat kaksinkertaistuivat ja kaikkein hurjinta oli meno itse asiassa sinipunan ehkä kovimpina vuosina: vuosina 88—89. Useimmat kahden asunnon loukossa olevista ovat tämän hallituksen esityksen mukaan tehneet epäonnistuneet asuntokauppansa ennen vuotta 90. Nyt onkin todella kyse hätäavusta, jolla toivottavasti autetaan tuhatta perhettä. Se ei ole mikään vähäpätöinen määrä. Tässä suhteessa on annettava täysi kiitos hallituksen esitykselle. En pidä ed. Kauton tavoin kuitenkaan tätä lottovoittona näille tuhannelle perheelle, sillä kyllä heistä jokainen on saanut kärsiä tästä tilanteesta erittäin paljon. Ja tämän avunkin jälkeen uskon, että jokseenkin kaikki avun saajista tulevat jäämään raskaasti tappiolle.

Sinällään voisi tietysti kysyä, kun budjetissa on erilaisia asumiseen käytettäviä varoja yli 4,5 miljardia markkaa, joita käytetään pitkälti seinien tukemiseen ja muuhun toimintaan, eikö pitäisi pystyä painopistettä asettamaankin siihen, että juuri tällä tavalla tarveharkintaisesti tuettaisiin asukkaita.

Keskustassa, ed. Kautto, on kyllä tutustuttu tähän suomalaisten elinoloja koskeneeseen tutkimukseen. Sieltä löytyy lukuja kyllä kaikkeen käyttöön. Vaikka 70 prosenttia sanoo, että tarvitaan vaihtoehtoja asumiseen, niin aravavuokrataloissa asuvista vain 18 prosenttia on tyytyväinen nykyiseen asumiseensa, kun taas omakotitaloissa 93 prosenttia ilmaisi tyytyväisyytensä ja yli 70 prosenttia suomalaisista haluaa omakotiasumista.

Ed. Aittoniemi: Herra puhemies! Olen ehkä useissakin kyselyissä perännyt tämän tyyppistä lainsäädäntöä, eikä tätä — jos nyt voidaan sanoa — hallituksen kädenojennusta tässä asiassa pitää vähätellä. Kuitenkin pidän tärkeämpänä sitä, mikäli se toteutuu, mitä puhuttiin pankkien vakavaraisuuden kohentamisen yhteydessä: pankkien puolelta annettua lupausta, jossa lainajärjestelyissä suhtaudutaan vaikeuksissa olevien osalta joustavasti. Tämä koskee huomattavasti suurempaa määrää vaikeuksissa olevia ihmisiä. Jos he saavat lainajärjestelyillä neuvottelussa pankkien kanssa asiansa järjestetyksi, niin se on huomattavasti laajempi alue, jolla hädässä olevien ihmisten asemaan voidaan toistaiseksi vaikuttaa.

Tässä laissa on eräs hankala kohta: Luin perusteluista, että kahden asunnon loukussa olevan osalta korkotukea ei voida myöntää. Katsotaan ensin, kuinka heidän taloudellinen asemansa järjestyy, kun toinen asunto on saatu myytyä. Se on kyllä käsittämätön kohta. Vaikka voidaan 300 asunnon ostolla auttaa tätä puolta, kyllä se on todellisissa vaikeuksissa, joka ei ole saanut vanhaa asuntoa myytyä. Koko ajan rattaat pyörivät kohti tuhoa, ja minä en tältä osin tätä asiaa oikein ymmärrä, mutta parempi tutustuminen siihen antaisi parempaa ymmärtämystä.

Hiukan kriittisesti täytyy kyllä sanoa ja epäillä sitä, että tässäkin tapauksessa saattaa olla merkitystä sillä, minkä puolueen jäsenkirja vaikeuksissa olevalla on. Keskustan ja kokoomuksen jäsenet ovat ensimmäisinä ottamassa, kristilliset ovat seuraavina. SMP:n jäsenkirja on este tämän avun saamiseksi. Kun asuntohallitus tunnetulla taidollaan junailee tällä tavalla näitä asioita, aina on pelättävissä tällainenkin, mitä en tietysti itse toivo.

Ed. Markkula: Arvoisa puhemies! Niin kuin täällä on moneen otteeseen sanottu, on aivan selvää, että tällä lakiesityksellä ei saada autettua kaikkia avun tarpeessa olevia. Sen seurauksena pettyneitten joukko on varmaan kohtuullisen suuri. Tulee kuitenkin muistaa, että valtion kassa on rajallinen ja sen pohja on ollut näkyvissä jo kovin kauan. Ed. Lehtinenkin sanoi, että lainalla me emme voi kaikkea hyvää tähän maahan jatkuvasti olla rakentamassa. Sielläkin katto on tulossa vastaan.

On ehkä vaarallista tässä salissa ruveta siteeraamaan hengellisiä henkilöitä, mutta en voi mitään sille, että mieleeni tuli äiti Teresan sanat: "Jos ja kun et voi auttaa kaikkia, on parempi, että autat niitä, joita voit, kuin että et auta ketään." Tällä pohjalla mielestäni tämäkin lakiesitys täytyy viedä läpi. Autetaan edes niitä, joita voidaan, edes niitä, joilla on kaikkein heikoin tilanne.

Ed. Tuomioja: Herra puhemies! Ed. Liikkanen ihmetteli, miksei ole pantu monta vuotta sitten kuntoon ongelmaa, joka on syntynyt vasta kasinotalouden viimeisimmän kehitysvaiheen seurauksena. Sen vuoksi on tällainen laki tuotu eduskuntaan, että asuntojen hinnat ovat alentuneet ja se on synnyttänyt tämän ongelman.

Mutta ennustan, että tämän lain kanssa tulee erittäin suuria vaikeuksia, juuri sen kaltaisia, joihin ed. Louekoski jo kiinnitti huomiota. Tämä

osoittaa, että hallituksen asuntopoliittiset prioriteetit ovat aika lailla metsässä. En ollenkaan halua väheksyä tämän ryhmän ongelmia, jota halutaan auttaa. Meillä varmasti on jokaisella yhteydenottoja ihmisiltä, jotka ovat tähän loukkuun joutuneet. Heitä saattaa olla meidän tuttavapiirissämme. Mutta joskus tulee mieleeni, että olisi hauska nähdä, että edes puoletkaan siitä energiasta pantaisiin todella asunnottomien ihmisten asioiden kuntoon saattamiseen, kuin pannaan tämän ongelman ratkaisemiseen. Nimittäin he ovat niitä maan hiljaisia, jotka eivät välttämättä edes äänestä, saati vaivaa meitä kansanedustajia. Tässä mielessä politiikkaan on tullut hyvinkin keskiluokkainen harha.

Mutta jos ja kun tähän operaatioon ryhdytään, olisi tehtävä vähintäänkin se, mihin ed. Louekoskikin on kiinnittänyt huomiota, ja varmistettava, että tämä ei synnytä lisää uusia ongelmia. Ehkä olisi ollut järkevää, että laki olisi rajoitettu ainoastaan aiemmin myönnettyihin asuntolainoihin. On hyvin vaikeaa kuvitella, että olisimme rohkaisemassa pankkeja tai velallisia uusien lainojen osalta, nyt tästä eteenpäin otettavien lainojen osalta. Tällaisen pelastusmekanismin kanssa tulee yksi uusi asuntopoliittinen tukijärjestelmä lisää, mitä ei ole pidettävä muihin nähden lainkaan perusteltuna.

Ed. Ukkola: Arvoisa puhemies! Olen suuresti hämmästynyt ed. Louekosken puheenvuorosta. Sama hämmästys koskee ed. Tuomiojankin puheenvuoroa. Jos ed. Louekosken puheenvuoron vetää suoraksi, hänhän tarkoittaa sitä, että ei tällaista lainsäädäntöä ei pidä laatia, koska se saattaa lisätä korkoetuuden hyväksikäyttöä ja ajaa pankit konkurssiin. Tämähän siinä on se sanoma. Ed. Louekoski oli sinipunahallituksessa koko ajan ministerinä ja loppukauden vielä valtiovarainministerinä. Hyvin suuri osa näistä, jotka ovat pahimmassa velkakierteessä, kahden asunnon loukussa, kärsii nimenomaan sinipunan talouspolitiikan takia. Sitten ed. Louekoski menee ja sanoo, ettei tällaista lakia pidä laatia.

Ed. Karhunen: Arvoisa puhemies! Ed. Myller moitti hallituksen asuntopoliittista linjaa ja nimenomaan sitä, että nyt panostetaan omistusaravien rakentamiseen. Pidän kuitenkin tarpeellisena sitä, että myös omistusasuntoja rakennetaan, sillä pari vuotta sitten, kun rahamarkkinat vapautuivat, asuntojen hinnat nousivat pilviin. Se johtui siitä, että meillä oli liian vähän omistusasuntoja. Niitäkin tarvitaan, ja niitä on rakennettava nyt, ettei seuraavan korkeasuhdanteen aikana tapahtuisi jälleen samaa asuntojen hintojen nousemista pilviin. Tietysti eräiden on sitä linjaa hyvin vaikea ymmärtää, että asuntoja rakennetaan. Muun muassa ed. Vanhaselle olisin halunnut todeta, että sinipunankin linja poikkesi punamullasta sikäli, että punamulta kuvitteli, että asuntoja on jo riittävästi, ettei niitä tarvitse enää lainkaan tähän maahan tuottaa.

Kuitenkin ihmiset, jotka omistusasunnoissa asuvat ja korkeista koroista kärsivät, ovat niitä ihmisiä, jotka eivät yhteiskunnan tukeman asuntotuotannon eli aravan rajojen sisälle mahdu eikä heillä ole mahdollisuuttakaan muuttaa arava-asuntoihin. Me tarvitsemme kyllä vuokra-asuntoja lisää, mutta mielestäni me emme tarvitse loputtomiin yhteiskunnan tuottamia vuokra-asuntoja. Siksi ihmettelenkin, että kun mm. edustajat Kautto ja Myller vuokra-asuntojen puolesta puhuvat, niin he kuitenkin ympäristövaliokunnassa vastustivat vuokrasääntelyn purkamista, joka on laskenut vuokratasoa ja lisännyt vuokra-asuntojen tarjontaa päinvastoin kuin edustajat ympäristövaliokunnassa totesivat.

Tosin yhdyn ed. Louekosken ajatukseen siitä, että lakiesityksessä ei kaikki ole kohdallaan; toivottavasti eivät ihmiset tuudittaudu siihen, että yhteiskunta maksaa kaikki velat pois. Viilaamista on paljon. Mutta ymmärrän toisaalta demareiden linjan, koska vaatihan eilen puoluesihteeri Hyvärinen aamutelevisiossa, että 8 miljardin pankeille annettava tukipaketti pitäisi käyttää asuntotuotantoon eikä antaa pankeille asuntovelallisten lainojen voimassa pysymisen auttamiseksi.

Ed. Laivoranta: Herra puhemies! Ed. Kautto ja joku muukin totesi, miten keskusta on asuntopolitiikassa sotkemassa kaikki asiat. Kyllä minä ed. Kauton kanssa olen samaa mieltä siitä, että asuntopolitiikkaa on tehty huonosti ja on suuria virheitä tehty, mutta nykyiset vaikeudet eivät kuitenkaan johdu varmastikaan nykyisen hallituksen toimista. Kyllä kai jokainen vähänkin järkeä käyttävä ihminen osaa tehdä johtopäätökset, mistä nykyiset vaikeudet johtuvat. Ei varmasti tämä hallitus ole kyennyt niin paljon asioita sotkemaan, vaikka se olisi kuinka paljon tahansa sotkenut. Ainakin tässä asiassa varmasti olemme sitä mieltä kaikki, että nämä vaikeudet johtuvat kyllä aikaisemmin tehdyistä virheistä ja aikaisemmissa päätöksissä nimenomaan demarit ovat olleet keskeisellä paikalla näitä päätöksiä tekemässä.

Nyt esillä oleva lakiesitys on kylläkin hyvää tarkoittava, toki riittämätön, ja siinä on kielteisetkin puolensa, joita ed. Louekoski toi esille. Varmasti niitäkin on. Mutta hyvää tarkoittava ajatus on: pyrkimys päästä jotenkin lieventämään niitä kärsimyksiä, joihin monet demarijohtoiset toimet ovat johtaneet. Ihmettelenkin sitä ajatusta, jonka demarit ovat eilenkin esittäneet, että kaadettaisiin eduskunta ja järjestettäisiin uudet eduskuntavaalit. Miten me sitä kautta kykenisimme hoitamaan näitä asioita tämän paremmin, kun demarit ovat tähänkin asti kyenneet hoitamaan asiat niin, että me olemme näissä vaikeuksissa, missä nyt olemme.

Ed. Särkijärvi: Herra puhemies! Täällä on esitetty pelkoja, että lakiesitys mahdollistaisi keinottelun valtion tuella. Luulen näin alustavan perehtymisen pohjalta, että se ei aivan helposti onnistu. Sen sijaan on kyllä vakavasti otettava huomioon ed. Louekosken ja Myllerin esittämät käsitykset siitä, että järjestelmä on jokseenkin hankala eikä välttämättä ihan järkeväkään, koska se johtaa siihen, että ihmiset voidaan todellakin vain jakaa kahteen luokkaan eikä voida räätälöidä sitä tukea, jonka yhteiskunta tässä yhteydessä antaa.

Siksi alun perin ihmettelinkin, kun asuntorahastoa perustettiin, että siihen ei rakennettu samanlaista suojaverkkojärjestelmää, joka Islannissa on. Siellähän vaikeuksiin joutuneet asuntolainojen saajat menevät neuvottelemaan asuntorahaston kanssa, joka ostaa heidän lainansa pankilta ja räätälöi sitten sen lähinnä pituutta lisäten sellaiseksi, että kustannukset ovat asianomaisen hoidettavissa. Tällöin varsinaista korkotukityyppistä avustusta ei anneta, vaan tuki tulee lainan pituuden ja tästä seuraavan vuosittaisen hoitokustannuksen alhaisuuden muodossa. (Ed. Tuomioja: Särkijärvi asuntoministeriksi!)

Nyt kun paikalla on edellisen hallituksen ministereitä vain kaksi eikä toinen heistä saa osallistua keskusteluun, niin tietysti ed. Louekoski voisi valaista ehkä sitä, miksi hallituksessa aikanaan päädyttiin jättämään pois tämä islantilainen malli, joka toki pohjoismaisen lainsäädäntöyhteistyön mukaisesti olisi ollut viisasta tähän yhteyteen liittää.

Muuten: on ehkä hiukan huono puhua kosmetiikasta silloin, kun pannaan kuitenkin rahaa palamaan joku sata miljoonaa.

Ed. Saastamoinen: Herra puhemies! Pyysin puheenvuoroni siinä vaiheessa, kun ed. Aittoniemi puhui, että tuki tullaan jakamaan puoluejäsenkirjojen perusteella. Minun mielestäni se oli niin pöyristyttävä, että ei ole oikein uskoa korviaan.

Herra puhemies! Toinen asia: Täällä on sanottu, että asuntojen hintojen nousu olisi ollut edellisen vaalikauden hallituksen syytä. Totuushan on se, että hinnat lähtivät nousemaan välittömästi vuoden 1987 eduskuntavaalien jälkeen ja hintojen nousu perustui sitä edellisen hallituksen toimenpiteisiin.

Sitä paitsi minä kyllä olen sitä mieltä, että sosialidemokraatit istuivat tämän asuntoasian päällä monta kymmentä vuotta. Heillä oli asuntoministeri tai siihen aikaan ympäristöministeri ja monet muut keinot käytettävissään, eivätkä he saaneet aikaan mitään. Koko vasemmisto ei ole tässä asiassa saanut aikaan juuri mitään muuta kuin Laulun tuhannesta yksiöstä, joka tuhosi suomalaiset vuokra-asuntomarkkinat.

Herra puhemies! Asuntoloukkoa, yhden tai kahden asunnon asuntoloukkoa, vaikeammassa tilanteessa ovat ne velalliset, joilla ei ole yhtään asuntoa. Minulle on esimerkiksi tullut kirjeitä henkilöiltä, normaaleilta kohtuullisesti toimeentulevilta ihmisiltä, jotka ovat taanneet esimerkiksi lähisukulaistensa asuntoja. Nämä henkilöt ovat minun mielestäni nyt kaiken turvan ulkopuolella. Samantapaisessa tilanteessa on monia muita henkilöitä, jotka ovat hyvän hyvyyttään ja hyvissä olosuhteissa uskoneet ja luottaneet lähimmäisiinsä ja tulleet avuksi, mutta nyt ovat itse ylipääsemättömissä vaikeuksissa.

Ed. Paloheimo: Herra puhemies! Pyysin puheenvuoron heti ed. Kauton puheenvuoron jälkeen, ja valikoiva puheenvuorojen jakamisjärjestys on nyt johtanut siihen, että minä olen melkein unohtanut, mitä minun piti sanoa. Mutta koetan nyt kuitenkin muistella.

Pääasiani oli se, että nyt on kysymys valitettavasti asioiden jälkihoidosta eikä ennalta ehkäisystä niin kuin pitäisi olla. Olisin toivonut, että ed. Kauton puheenvuorossa olisi puututtu siihen kysymykseen, joka minusta on selvästi tämän kanssa kytkennässä: Jos maassa on kymmeniätuhansia tyhjiä asuntoja, niin mistä syystä niitä vaaditaan jatkuvasti rakentamaan kymmeniätuhansia lisää? Vastaukseksi on yleensä sanottu, että kyllä kyllä, kyllä meillä on omistusasuntoja, mutta meillä ei ole vuokra-asuntoja, ikään kuin omistusasunnot ja vuokra-asunnot olisivat jotenkin ulkonaisesti, fyysisesti erilaisia asuntoja. Eihän tarvitsisi rakentaa lisää asuntoja, pitäisi

vain muuttaa niiden hallintajärjestelmää sopivalla lainsäädännöllä. Tämä on minusta ollut sellainen ajatusvirhe, joka asuntopolitiikassa on ollut vallitsevana ainakin parin kolmen viimeisen vuoden aikana ja ymmärtääkseni ed. Kautto ei sitä asiaa ole kovinkaan paljon vastustanut.

Pitäisi nähdä, että asuntojen fyysinen olemus, niiden hallinta ja sosiaalinen tuki, jota yhteiskunta asuntoihin antaa, ovat kolme täysin eri asiaa ja niitä pitäisi käsitellä toisistaan riippumattomasti. On älyllistä epärehellisyyttä valittaa tätä tilannetta nyt, jos on samanaikaisesti jatkuvasti ollut vaatimassa uusien tyhjien asuntojen rakentamista.

Ed. H a s s i : Arvoisa puhemies! Pidän hallituksen esitystä erittäin tervetulleena, mutta kyllläkin varsin riittämättömänä. Haluaisin verrata lakiehdotuksen perusteluissa arvioituja kustannuksia asumiseen suunnatun tuen kokonaisuuteen.

Asuntohallituksesta saamieni tietojen mukaan vuonna 1988 suurituloisimmalle viidennekselle on kohdentunut noin 1 300 miljoonaa markkaa asumisen tukea asuntolainojen korkojen verovähennyksen muodossa. Keskustelussa asuntopolitiikasta on useaan otteeseen tuotu esille se, että asuntolainojen verovähennystuki on asumisen tukimuodoista markkamääräisesti ylivoimaisesti suurin ja kohdistuu varsin epäoikeudenmukaisesti, valtaosa nimenomaan suurituloisimmille ryhmille. Haluaisin vain, että tämä asia pidetään mielessä, kun mietitään hallituksen esityksen aiheuttamia kustannuksia.

Meidän koko asumisjärjestelmämme on muutaman viime vuoden kuluessa mullistunut aivan täysin. Jos voi tässä yhteydessä käyttää käsitettä "reunaehdot", niin ne reunaehdot, joiden vallitessa ihmiset tekevät asumistaan koskevia ratkaisuja, ovat oleellisesti muuttuneet. Vaikeaan asemaan ovat joutuneet nimenomaan ne ihmiset, jotka ovat tehneet sinänsä järkeviä, hyvin harkittuja ja vastuullisia päätöksiä entisten reunaehtojen valossa. Mutta kun nämä ehdot, joiden vallitessa toimitaan, ovat muuttuneet, osa näistä ihmisistä on joutunut ahdinkoon.

Katson, että nyt on kysymys niin suuren luokan olosuhteiden muutoksesta, että se vaatii yhteiskunnalta erityistoimenpiteitä. Olosuhteiden näin dramaattisia muutoksia tuskin tapahtuu yhden sukupolven aikana monta kertaa. Minusta on järkevää kohdistaa erityistoimenpiteitä niille ihmisille, jotka ovat joutuneet erilaisiin kahden asunnon loukkuihin ja muihin velkaloukkuihin, nimenomaan tällaisina erityistoimenpiteinä. Muuten on mahdollista, että meille syntyy tavallaan lamainvalidien ryhmä, joka joutuu aivan mahdottomaan pakkorakoon velkojensa kanssa. He menettävät omaisuutensa, jäävät silti velkaa ja tietävät, että koko heidän loppuelämänsä tulee kulumaan siten, että heidän mahdollisesti ansaitsemastaan palkasta leijonanosa ulosmitataan velkojen lyhennyksiin ja siltikään he eivät velkojaan koskaan saa maksettua, mikäli mitään erityistoimenpiteitä ei tehdä. Siinä mielessä tämä hallituksen esitys on todella tervetullut.

Mutta katsoisin, että olisi syytä tehdä myös muuta. Nythän siinä yhteydessä, kun hallitus on sopinut pankkien kanssa 8 miljardin tukipaketista, niin mikäli oikein olen ymmärtänyt, siihen sopimukseen sisältyy jonkinlaisia yleisluonteisia mainintoja, että pankkien pitää kohdella lempeästi erilaisiin velkavaikeuksiin joutuneita kansalaisia. Minusta siinä yhteydessä, kun 8 miljardin tukipaketti eduskunnassa käsitellään, pitäisi käsitellä myös toimenpiteitä, joilla ihan täsmällisesti asetettaisiin pankeille velvoitteita, että ne käyttäisivät osan tästä tuesta asuntovelallisten hyväksi.

Viime viikolla esitin yhdessä vihreän liiton puheenjohtajan Pekka Saurin kanssa toimenpideohjelman velallisten auttamiseksi. Me esitimme seuraavia toimenpiteitä:

Ensinnäkin pitäisi yleiseksi käytännöksi ottaa se, että työttömille myönnetään kahden vuoden maksulykkäys asuntolainoihin, ja tulisi harkita erityisesti työttömille kohdistettua valtion korkotukea asuntolainoihin. Olen sitä mieltä, että yleinen työttömyysturva tuskin koskaan ja varsinkaan nykyisissä oloissa voi olla sen suuruinen, että ainakaan huomattavien asuntolainojen koroista voi yleisellä työttömyysturvalla selviytyä. Sen sijaan erityistuki erityisissä vaikeuksissa oleville on täysin paikallaan, eli tavallaan me ehdotimme Pekka Saurin kanssa vähän laajempaa järjestelmää kuin hallitus nyt esittää.

Toiseksi esitimme, että ne ihmiset, jotka kahden asunnon loukkuun jäätyään ja menetettyään molemmat asuntonsa ovat silti jääneet velkaa, tulee vapauttaa velan loppuosasta. Se on sitten neuvottelukysymys, kenen vastuulle, pankin vai valtion, ja miten jakautuneena velka jäisi.

Kolmanneksi pitäisi estää se, että pankki ryhtyy vaatimaan lisävakuuksia kesken lainaajan, mikäli velallinen on hoitanut lainansa alkuperäisen ohjelman mukaan.

Neljänneksi pitää ottaa käyttöön eräänlainen

pankin tuotevastuu, eli jos on osoitettavissa, että pankin tai sitä lähellä olevan sijoittajan neuvot ovat johtaneet ylivelkaantumiseen, silloin pankin on kannettava tappiosta osuutensa.

Edelleen tulee tehdä mahdolliseksi se, että tuomioistuimet laativat vaikeuksiin joutuneille yksityishenkilöille 15 vuoden realistisen lainanhoito-ohjelman, jossa on ideana se, että jos velallinen tätä ohjelmaa 15 vuotta noudattaa, hän saa loppuosan anteeksi. Tällaisia yksityishenkilöiden velkojen saneerausjärjestelmiä on joissakin maissa olemassa, ja käsittääkseni tällaisilla järjestelyillä loppujen lopuksi pankitkin saavat vaikeuksiin joutuneilta ihmisiltä enemmän kuin käyttämällä tavallaan julmempaa perintämenettelyä.

Kuudenneksi pitäisi tehdä mahdolliseksi se, että yleishyödyllinen yhteisö lunastaa vaikeuksiin joutuneen asuntovelallisen asunnosta osan eli että velkojensa kanssa vaikeuksiin joutuneen ihmisen ei tarvitse menettää koko asuntoaan vaan on mahdollista, että hän menettää sen omistusoikeudesta osan ja sitten osapuolet sopivat yhdessä asunnossa asumisen ja mahdollisen myöhemmän myymisen ehdoista. Tällainen järjestely on mahdollinen Englannissa, ja tietääkseni siitä on siellä hyviä kokemuksia.

Seitsemänneksi me vihreät olemme pitkään esittäneet, että eläkesäätiöiden varoja tulee suunnata vuokra-asuntojen hankintaan. Tietysti tilanteessa, jossa nyt Suomessa olemme, näitä varoja tulisi suunnata ennen kaikkea ylivelkaantuneiden asuntovelallisten asuntojen lunastamiseen.

Mutta pitkän tähtäimen asuntopolitiikassa katson, että oleellista olisi toimia nimenomaan vuokra-asuntojen tarjonnan lisäämiseksi, mistä on jo ollut puhettakin. Yksi tapa toteuttaa se on sanktioida verotuksellisin keinoin asunnon pitämistä tyhjänä. Minusta tuntuu aika suhteettomalta se, että sodan jälkeen oli mahdollista, että valtiovalta velvoitti suuren asunnon omistajat tai suuressa asunnossa asuvat ottamaan alivuokralaisia, mutta nyt valtiovalta ei ole kyennyt sanktioimaan kokonaisten asuntojen pitämistä tyhjänä.

Me vihreät olemme useaan otteeseen esittäneet, että jos esimerkiksi asunto on yli puoli vuotta tyhjillään ja paikkakunnalla on vuokra-asunnoista pulaa, silloin tyhjän asunnon omistajaa tulisi verottaa ikään kuin hän saisi asunnosta käyvän vuokran ja tietenkin siten, että laskennallisesta vuokratulosta ei myönnettäisi mitään verovähennyksiä, joita oikeasta vuokratulosta saadaan. En ole nähnyt missään arvioita siitä, kuinka suuri määrä vuokra-asuntoja tällä menetelmällä voitaisiin saada käyttöön, mutta veikkaan, että ainakin useita tuhansia.

Asumisen tukimuotoja kehiteltäessä pitäisi myös ottaa huomioon se, että käsite "perhe" on nykyajan reaalitodellisuudessa paljon monimuotoisempi asia kuin se useimmiten pykälissä on. Erilaisissa säädöksissä ja rajauksissa siitä, kuka voi saada minkäkinlaista tukea minkäkinlaisilla ehdoilla, pitäisi ottaa enemmän huomioon se, että perhe on nykyään monimuotoinen asia.

Ed. L o u e k o s k i : Herra puhemies! Voinko tiedustella, sainko vastauspuheenvuoron vai tavallisen puheenvuoron?

P u h e m i e s : Voi käyttää tavallisen.

P u h u j a : Herra puhemies! Haluan hieman puolustaa hyvää sinipunahallitusta ja sen asuntopolitiikkaa niitä hyökkäyksiä vastaan, joita hyvin yllättäviltä tahoilta keskustelussa on esiintynyt. (Oikealta: Punamultakin!) — Punamultakin menee samaan lukuun!

Sinipunan asuntopolitiikka siltä osin, kuin se koski aravalainoitettua asuntotuotantoa, oli hyvin maltillista ja tasapainoista. Sinipunahallituksen ansiot asuntotuotantolainsäädännön kehittämisessä ja asuntorahaston perustamisessa ovat kiistattomat.

Sama hallitus ei kuitenkaan pystynyt hillitsemään sitä asuntojen hintojen nousua, joka seurasi rahamarkkinoiden vapautumisesta, ja sellaista lainojen myyntiä, jossa mitkään ohjeet, pyynnöt, kiellot tai rukoukset eivät pankkeja saaneet hillitsemään itseään markkinoitten valtaukselta löysällä lainanannolla. Läsnä olevat hyvin tietävät, että tämä pitää paikkaansa.

Me saimme aikaan, pitkän keskustelun jälkeen tosin ja hallituksen sisäisenkin torailun jälkeen, asuntorahaston, joka on nyt toiminut pari vuotta. Ed. Särkijärvi kysyi, miksi siellä ei otettu käyttöön ns. Islannin mallia. Minulla ei ole suurta tarvetta asiassa muuten puolustautua, mutta voin vain todeta, että hyvä, kun saimme ylipäätänsä, ed. Särkijärvi, koko rahaston. Hallitushan oli siinä jakautunut. Sosialidemokraatit ajoivat sen perustamista, niin kuin on tapana sanoa, kuin käärmettä pyssyyn. Kokoomus sitä aika tavalla epäili, mutta vihdoin saimme hallituksen esityksen aikaan, josta sitten oli eduskunnassa sovittava silloisen hyvin härkäpäisen opposition kanssa.

No, vanhoja ei sen enempää kannata muistella, mutta muistelen vielä eräiltä osin. Nimittäin tyhjien asuntojen määrä edellisen hallituksen eron aikana oli noin 15 000. Edustajat, jotka keskustelua ovat vaivautuneet seuraamaan, tietävät hyvin, että 15 000 tyhjän asunnon määrä jakautuu melko tavalla tasaisesti eri puolille maatamme. Pääkaupunkiseudulla niitä oli parisentuhatta ja esimerkiksi Mikkelin läänissä 1 600, maan muitten osien lukuja sen enempää muistelematta.

Asuntoalan ekspertit, mm. rakennusliikkeet, olivat silloin sitä mieltä, että noin kolmannes tästä 15 000 tyhjän asunnon määrästä kuuluukin normaaliin myyntivarastoon asuntotuottajille. Yksi kolmannes asunnoista oli sellaista asuntokantaa, joka kelpaisi aravalainoitettujen asuntojen kriteereihin. Edellinen hallitus lähes viimeisenä toimenaan asuntopolitiikan puolella teki ehdotuksen, että lunastettaisiin tyhjiä aravalainoitukseen kelvollisia asuntoja 3 000. Nykyinen hallitus taas lähes ensi töinään perui sen päätöksen.

Edellinen hallitus ei saanut pankkeja hillityiksi luotonannossa, ei sitten millään. Henkilökohtaisestikin olin useassa eri yhteydessä Pankkiyhdistyksen johtokunnan puheilla ja nimenomaisesti pyytämässä maltillisempaa markkinointikilpailua ainakin silloin, kun se tapahtuu väljästi lainoja jakamalla. Se pyyntö, kielto, toivomus tai rukous, millä nimellä sitä voisi sanoa, ei mennyt perille, ei sitten millään.

Edeltäjäni käytti paljon dramaattisempia keinoja. Hänhän kehotti, niin kuin muistatte, suomalaisia suoranaiseen asunnonostolakkoon, kun hinnat näyttivät väljän rahan turvin kiipeävän pilviin. Kaikki tämä on varmasti hyvässä muistissa.

No, mitä nyt pitäisi asuntopolitiikassa tehdä? Minusta ensimmäinen toimi nykyisellä hallituksella voisi olla se, että koko aravalainamääräraha, joka budjetissa on varattu tämän vuoden lainojen myöntämiseen, käytettäisiin kahteen tarkoitukseen: ensinnäkin vuokra-asuntojen tuottamiseen ja toiseksi vanhojen asuntojen peruskorjaamiseen. Lopetettaisiin samalla se väkisin tuputtaminen, jota nyt harjoitetaan asuntoviranomaisten toimesta eri suuntiin ja yritetään saada rakentajia rakentamaan omistusaravia, kun niille ei ole ottajia. Tämän ovat kolmen suurimman rakennusyhtiön edustajat minulle henkilökohtaisesti omana poliittisena ohjeenaan ja toivomuksenaan kertoneet. Saman ovat kertoneet asuntohallituksen virkamiehet. En ymmärrä, että hallituksen asuntoministeri ei ota tätä toivomusta kuuleviin korviinsa. Se olisi hyvin selkeäpiirteinen toimi, joka asuntopolitiikassa nyt voitaisiin tehdä.

Ed. Hassi luetteli pitkän joukon erilaisia yksittäisiä toimia. Mielestäni osa niistä on hyviä mutta osa hyvinkin kyseenalaisia. Esimerkiksi mitä auttaisi, jos me sanktioisimme asuntojen tyhjänä pitämisen? Se johtaisi, ed. Hassi, hyvin todennäköisesti siihen, että uusia asuntoja meille rakennettaisiin vain ennakkotilauksesta. Kukapa olisi niin pöllö, että rakentaisi asuntoja tyhjiksi joutuakseen siitä erityisveron kohteeksi? Päinvastoin markkinat seuraisivat tällaista sanktiointia niin, että asuntoja tuotettaisiin sitten etukäteistilauksesta ostajille. Ennen pitkää menisimme siltäkin osin ojasta allikkoon. Normaaliin kaupankäyntiin kuuluva asuntovarasto, josta ostetaan ja myydään, poistuisi, eikä se mitenkään auttaisi asuntomarkkinoita.

Mielestäni kaiken kaikkiaan tällä hetkellä niin kuin pitkään sodanjälkeisenä aikana, suomalaista asuntopolitiikkaa pahimmin jäytänyt puute on heilahtelut puolelta toiselle. Emme ole pystyneet hoitamaan asuntopolitiikkaa niin, että tuotanto olisi suhdannevaihteluiden mukaan tasaista, sillä tavalla tasaista, että kun korkeasuhdanteessa tuotetaan ns. kovanrahan asuntoja, jotka myös käyvät kaupaksi, samalla hillittäisiin hieman yhteiskunnallista asuntotuotantoa ja päinvastoin. Tähän ei ole päästy.

Kun katselen vasemmistoliiton edustajien suuntaan, mieleeni tulevat parin vuoden takaa inttäjäiset, joita kävimme silloisen hallituksen ja vasemmisto-opposition kanssa siitä, olisiko silloin korkeasuhdanteen aikana pitänyt voimakkaasti lisätä arava-asuntotuotantoa. Olin sitä mieltä, että ei, koska kovanrahan tuotanto oli huippulukemissa ja hinnat huipussaan. Mutta niin kuin muistatte, ed. Laine ainakin muistaa (Ed. Laine: Kyllä!), vaatimukset olivat aivan päinvastaiset. Nyt pitäisi olla varaa tuottaa aravalainoitettua vuokra-asuntokantaa paljon voimakkaammin kuin mihin näyttää hallituksella olevan halua tai varaa.

Kaiken kaikkiaan tässä keskustelussa on sosialidemokraatteja syytetty yhdestä ja toisesta asiasta. Kyllähän puolue tietysti etevä ja joissakin asioissa vaikutusvaltainenkin on, mutta ei se, hyvät edustajatoverit, aivan niin etevä ja vaikutusvaltainen ole, että se asuntopolitiikankin olisi yksin hoitanut.

Kokoomuksen puolesta olen joskus ihmetellyt, kuinka te jaksatte kuunnella sitä, että edelli-

sen hallituksen syytä on kaikki se, mikä tähän asti maassa on vinoon mennyt. Tehän olitte enemmistönä yhdessä RKP:n kanssa edellisessa hallituksessa. Olette aika pitkämielisiä. Jos herra puhemiehellä olisi täällä mahdollisuus käyttää puheenvuoroja, en uskoisi hänen yhtyvän tähän syyttelyyn.

Nykyinen hallitus täyttää kohta vuoden eikä ole pystynyt mitään muuta todistamaan kuin sen, että kyllä kaikki on ollut jo vuosia sitten valmiiksi annettua ja sen mukaan nyt on eletty. Yhtään uutta päätöstä ei ole pystytty tekemään, ei asuntopolitiikassa eikä talouspolitiikassa eikä paljon missään muussakaan asiassa. Mutta edellinen hallitus ja sen vähemmistö erityisesti on saanut tämän kaiken pahan aikaan. (Ed. Karhunen: Punamulta sen teki!) Eihän tätä nyt rehellisyyden nimissä usko enää kukaan. Pitäisi jonkin verran nousta puolustautumaan.

En pyri teidän politiikkaanne muuten puuttumaan, mutta olisi ehkä aika katsella, mitä asuntopolitiikassa todella olisi tehtävä, ettei syyllistyttäisi siihen, mihin nyt asuntoministerin johdolla näkyy oltavan menossa: Lopetetaan asuntohallitus, puretaan ns. asuntobyrokratia ja samalla lopetetaan sosiaalinen asuntotuotanto.

Ed. Saastamoinen sanoi, että asuntopolitiikassa ei ole saatu mitään aikaan sodan jälkeen. Hän erehtyi pahasti. Sosiaalisella tarveperusteella tuotetut 700 000 arava-asuntoa ovat meidän asuntokannassamme sellainen perusosa, jota ilman suomalaisten asuntotaso olisi aivan muuta kuin se on tänä päivänä. Se on erittäin tärkeä osa suomalaista sosiaaliturvaa. Se on saatu tällä järjestelmällä aikaan.

Selvitysmies Löyttyniemi on nyt tehnyt ehdotuksen, jonka filosofia on siinä, että aravalainan saanut on ilman perusteita etuoikeutettu ja että tällainen järjestelmä pitää lopettaa. Hänen ehdotuksensa mukaan asuntopolitiikka pitää antaa pankinjohtajien toimeksi. Minä lopetan tämän puheenvuoron, jota en ollut etukäteen aikonut pitääkään, ihmettelemällä ääneen, että sieltä pankista taitaa se autuus nyt löytyä. Pankinjohtajat hoitakoot tästä eteenpäin suomalaista sosiaalista asuntopolitiikkaa.

Ed. Myller: Arvoisa puhemies! Juuri se ajatus, että pankit hoitaisivat sosiaalista asuntotuotantoa, liittyy nyt kyseenä olevaan hallituksen esitykseen. Tästä syystä olen yllättäen yhtä mieltä ed. Särkijärven kanssa siitä, että parempi paikka tämän asian hoitamiseen olisi asuntorahasto. Siellä on organisaatio ja järjestelmät valmiina. Mielestäni myös asuntovelkojen kanssa vaikeuksiin joutuneiden ihmisten osalta taloudellinen asema on otettava huomioon. Asuntorahaston kautta se voidaan ottaa huomioon muuttamalla esimerkiksi lainoja aravaehtoisiksi sitä kautta.

On ollut ihan hyvä, että laajemminkin asuntopolitiikka on tullut esille. Kokoomuksen edustajien toimesta on erityisesti pyritty kehumaan nykyistä hallitusta ja sen hoitamaa asuntopolitiikkaa sanomalla mm., että paras asia vuokra-asuntojen lisäämiseksi on tapahtunut, kun vuokrasääntelystä on luovuttu. On kuitenkin sanottava niin, että tänä aikana asuntoja on todennäköisesti tullut tarjolle ilman sääntelyn purkamistakin, koska kaikki tietävät, että meillä todellinen ongelma ovat myymättömät tyhjät asunnot ja se, että ihmisillä on vaikeuksia selvitä niistä koroista, joita nuo asunnot aiheuttavat. Tässä tilanteessa oli päivänselvää, että näin tulee tapahtumaan. Pelkään vain sitä hetkeä, kun asuntokauppa lähtee liikkeelle. Mikä on silloin vuokralaisten asema, kun irtisanomissuoja on romutettu ja aravavuokra-asuntoja ei rakenneta?

Ed. Kautto: Arvoisa puhemies! Kun tässä on hallituksen edustajia kuunnellut, niin on todella tullut mieleen se, että ilmeisesti heiltä puuttuu työhuoneestaan peilit. Meillä oppositiossa on, ja siinä mielessä me olemmekin nähneet koko tämän asuntokysymyksen hieman laajemmalta pohjalta kuin vain siinä, että syytellään menneitä ja yksittäisiä puolueita.

Ed. Karhuselle haluaisin todella todeta sen, että korostin puheessani sitä, että niin 70- kuin 80-luvulla tehtiin joitain virheitä, mutta tämän tilanteen ryöpsähtäminen nimenomaan 88 johtui paljolti siitä, että vuokra-asuntoja ei ollut tarpeeksi ja ihmiset joutuivat turvautumaan omistusasunnon hankkimiseen, kun lainoja tarjottiin. Aivan samasta asiasta on kyse tänä päivänäkin. Vaikka vuokrasääntelyä on purettu, niin silti vuokra-asunnoista on jatkuva pula ja niistä tulee olemaan.

Uskoisin ed. Karhusen nuorena ihmisenä tietävän, että on vielä paljon nuoria, jotka asuvat vanhempiensa luona ja jotka toki mieluummin asuisivat omassa asunnossaan. Koko tämä lakiesitys lähtee paljolti siltä pohjalta, että on katsottu pankkien osalta tilannetta, mutta ei todella lähdetty etsimään ratkaisua siitä, miten vaikeuksissa olevien ihmisten asiat mahdollisimman laajasti ja mahdollisimman monen kohdalta pystyttäisiin järjestämään nykyistä paremmin.

Minua ainakin närästää tässä esityksessä myös se, että pankit on kyllä pelastettu, kun ne huusivat, parissa päivässä, ja näitten ihmisten tilanne on ollut kohta puolitoista vuotta tiedossa. Näille pankeille, jotka ovat osavastuullisia, ei nyt millään tavalla sälytetä vastuuta jatkosta, miten asiat järjestellään. Päinvastoin pelättävissä on se, että meillä tulee samanlaista kehitystä kuin Englannissa, missä asunnot valuivat kiinteistöyhtiöiden käsiin ja niillä tällä hetkellä keinotellaan erittäin raa'alla tavalla.

Ed. L a i n e : Herra puhemies! Tämän keskustelun alkuvaiheet olivat mielestäni erittäin hyvät ja asialliset lukuun ottamatta eräitä perusteettomia hyökkäyksiä vasemmistoa vastaan, ja toisaalta äsken tuo sinipunahallituksen ylistyskin oli minusta liikaa. Mutta sitä ennen käytiin keskustelua juuri nyt esillä olevasta hallituksen esityksestä ja varsin yleisesti salin molemmin puolin todettiin, että vaikka tällä on myönteistä merkitystä, niin tämä ei riitä, koska meillä on vähintään 25 000—30 000 näitä vaikeassa tilanteessa olevia ja tämä auttanee ehkä noin 1 000 henkilön osalta.

Molemmin puolin salia tehtiin hyvin perusteltuja ehdotuksia siitä, miten pitäisi menetellä, mitä pitäisi korjata ja parantaa. Minä nyt vetoan siihen valiokuntaan, johon tämä lähetetään, muistaakseni ympäristövaliokuntaan, että valiokunta tarkkaan tutustuisi käytyyn keskusteluun ja ottaisi huomioon täällä aika yksimielisesti tehdyt muutosehdotukset. Ed. Hassillakin oli hyviä ehdotuksia, vaikka aiheen käsittely meni huomattavasti laajemmalle ja saattaa kuulua toiseen yhteyteen. Joka tapauksessa toivon, että valiokunta ottaisi varteen sen, mitä tässä keskustelussa on esitetty, ja toisi hallituksen esitystä paremmassa muodossa tämän asian täällä sitten päätettäväksi.

Ed. P a l o h e i m o : Herra puhemies! Minä olisin puolustanut ed. Hassin käsitystä tyhjinä olevien asuntojen sanktioinnista. Vihreät ovat yleensä yhdistäneet tähän sanktiointiin kuitenkin sen, että kunnat voisivat välivuokraajan asemassa ensin vuokrata näitä asuntoja sillä tavoin, että niitä ei tarvitsisi pitää tyhjinä, ja kunnat samalla asettuessaan välivuokraajan asemaan myös takaisivat sen, että asunnot olisivat alkuperäisissä kunnossaan, kun vuokrasuhde aikanaan loppuu. Vasta jos ei tämä kelpaisi asunnon omistajalle, voitaisiin harkita sanktiointia.

Ed. Kauton huomautukseen, että edelleen on kova pula vuokra-asunnoista, totean, että jos katsoo Helsingin Sanomien Vuokralle tarjotaan -osastoa, niin voi todeta, että ei nyt ainakaan kovin kova se pula tällä hetkellä ole. Se on huomattavasti helpottunut. On kysymys ehkä siitä, että on pula halvoista vuokra-asunnoista, ja tähän sisältyy nyt minusta se ajatusvirhe, että kuvitellaan, että vuokra-asunnot jostain omituisesta syystä tulisivat rakennettaessa halvemmiksi kuin omistusasunnot. Kyllä vuokra-asunnot ja omistusasunnot ovat fyysisesti ja rakennuskustannuksiltaan täysin samanlaisia ja saman hintaisia. Kysymys on vain siitä, halutaanko nimenomaan vuokra-asuntoja subventoida ja omistusasuntoja ei. Minusta tähän pitäisi ottaa selvästi kantaa. Minusta näitä kahta asiaa ei pitäisi sotkea keskenään, siis subventointia ja asuntojen hallintamuotoa.

Ed. H a s s i : Arvoisa puhemies! Vastauksena ed. Louekoskelle ja jatkona siihen, mitä ed. Paloheimo sanoi, esitykseni asuntojen tyhjillään pitämisen sanktioinnista koski sellaisia paikkakuntia, joilla on vuokra-asunnoista pulaa. Minun järkeni mukaan tästä seuraisi vuokra-asuntojen tarjonnan lisääntyminen ja vuokrien alentuminen. Minun järkeni mukaan ei ole mitään pahaa siinä, jos vuokralla asuminen on kohtuuhintaista myös yksityisessä vuokra-asunnossa eikä pelkästään valtion tuella rakennetuissa vuokra-asunnoissa.

Toinen seuraus siitä olisi se, että asuntojen hankinta ja rakentaminen spekulatiivisessa tarkoituksessa tulisi entistä vaikeammaksi ja riskaabelimmaksi, ja tämä on mielestäni myös täysin suotava asia, koska se olisi omiaan stabiloimaan omistusasuntojen hintaa järkevälle tasolle, jos omistusasuntojen hinnan hinaaminen ylöspäin sillä, että spekuloijat sijoittajat paljon rahaa omistusasuntoihin, ei enää olisi niin houkuttelevaa kuin se 80-luvulla valitettavasti oli.

En pidä myöskään pahana, jos asuntoja rakennettaisiin aikaisempaa enemmän siltä pohjalta, että tiedettäisiin, keitä niihin aikoo tulla asumaan. Minusta olisi erittäin suotavaa, jos valtiovalta ja kunnat myös ryhtyisivät elvyttämään sitä vanhaa käytäntöä, että asunto-osakeyhtiön perustavat ne ihmiset, jotka aikovat mennä siihen taloon itse asumaan, jotta rakentaminen ei olisi pelkästään grynderien touhua, niin kuin se nykyisin enimmäkseen on.

Ed. K a r h u n e n : Arvoisa puhemies! Pyysin puheenvuoron ed. Louekosken vielä ollessa salissa, mutta hän on jo lähtenyt. Olisin halunnut korjata hänelle, että ei myöskään kokoomuslaisista ole mukavaa kuunnella sinipunan haukkumista.

Näihin tyhjiin asuntoihin, joista on puhuttu: Olen kiinnittänyt huomiota siihen, että tyhjiä asuntoja on hyvin paljon eri puolella maata eivätkä ne yksin pysty ratkaisemaan asuntoongelmaa. Asuntopolitiikassa eri tuotantomuotojen lisäksi kaipaa viilausta myös aluepoliittinen aspekti. Aluepolitiikka niin asuntopolitiikassa kuin kaikessa muussakin on Suomessa ymmärretty aina kehitysaluepolitiikkana, ja asuntoja rakennetaan hyvin paljon muilla perusteilla kuin todellisen tarpeen perusteella myös valtion toimesta.

Ed. Paloheimo kyseli tyhjien asuntojen hallintamuodoista. Olen ymmärtänyt, että asuntohallituksessa tai asuntoministeriössä tällä hetkellä valmistellaan tai on syntynyt ajatus siitä, että valtion vuokra-asuntoja voitaisiin jatkossa rakentaa asunto-osakeyhtiöinä, jolloin asukkaat voisivat halutessaan ostaa tai lunastaa asuntoja itselleen, eli ei pelkästään kiinteistöosakeyhtiöinä.

Ed. Hassin ajatusta siitä, että eläkerahastojen rahoja ruvettaisiin käyttämään asuntotuotantoon, kannatan erittäin lämpimästi. Ed. Hassilta olisin halunnut kysyä, hän on tosin lähtenyt salista, kuka maksaisi niiden ihmisten jäljellä olevat lainat, jotka ovat menettäneet molemmat asuntonsa ja ovat velkaantuneita. Maksettaisiinko ne veromarkoista vai maksavatko ne muut lainanottajat kohonneina korkoina ja luottotappioiden tullessa heille?

Ed. Kautolle haluan vielä todeta, että epäilen, että ihmiset, jotka ovat pahimmissa asuntoloukuissa, ovat niitä, jotka eivät mahdu yhteiskunnallisten vuokra-asuntojen aravarajoihin.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään ympäristövaliokuntaan.

Pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan täysistuntoon

8) Liikennevaliokunnan mietintö n:o 1 (HE 5)

9) Talousvaliokunnan mietintö n:o 6 (HE 201/ 1991 vp)

P u h e m i e s : Eduskunnan seuraava täysistunto on tänään kello 16.

Täysistunto lopetetaan kello 15.46.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Seppo Tiitinen